

REUNIONS EQUIP

TREBALL PREVENTIU 1981-82

8è

CLAUSTRES

XERRADES

SOCIOGRA

A.E.E. CURS 1983-84

AULES D'EDUCACIÓ ESPECIAL

REEDUCACIONS

L'ANOIA, UNA COMARCA PIONERA EN LA INTERVENCIÓ PSICOPEDAGÒGICA ALS CENTRES ESCOLARS

ASSUMPTA MATEU

Aquest curs 2019-20 es compleixen quaranta anys de l'inici de l'atenció psicopedagògica a les escoles de la comarca. Va ser el curs 1979-80 quan, per primera vegada, un petit equip de psicòlegs i assistents socials¹ es van desplaçar als centres educatius per valorar i assessorar en l'atenció als alumnes amb necessitats educatives especials. Aquests quaranta anys recorreguts són la història de l'assessorament psicopedagògic a la comarca i, també, els anys de vida de la psicopedagogia a l'administració pública de Catalunya.

Els aniversaris són moments que conviden a reflexionar, a fer una pausa per mirar enrere i enfocar millor el futur. Quaranta anys és un recorregut curt per valorar l'evolució d'una professió, però massa llarg per revisar en aquestes poques pàgines. La pretensió d'aquest escrit és deixar constància de com va començar aquesta aventura, fer un salt en el temps i recordar aquells orígens abans no es perdin en l'oblit.

Avui dia ens sembla obvi que les escoles comptin amb psicòlegs escolars o psicopedagogs que col·laboren amb el professorat i a qui podem consultar les problemàtiques que presenten els nostres fills o alumnes. Fa quaranta anys aquesta professió pràcticament no existia. A la comarca no

hi havia cap consulta psicològica, ni a dins ni a fora de l'escola. De fet, no hi havia pràcticament cap servei dels que tenim avui. No existien els Serveis Educatius, les escoles no comptaven amb cap Centre de Recursos ni formacions en el territori. Els alumnes amb deficiències sensorials estaven escolaritzats en escoles especials per a sords o cecs perquè no hi havia especialistes itinerants, com hi ha ara, per atendre aquests alumnes. Es parlava del dret a l'escolarització dels infants amb dèficits intel·lectuals i l'escola especial ja feia uns quants anys, aproximadament una dècada, que realitzava molt bona feina, però tot just s'insinuava la possibilitat de la integració en centres ordinaris. No existia el Centre de Desenvolupament Infantil i Atenció Precoç (CDIAP), ni el Centre de Salut Mental Infantil i Juvenil (CSMIJ). Ni ludoteques, ni centres oberts. Ni, ni... Eren els anys de l'inici de la democràcia i tot estava per fer.

ELS ANTECEDENTS A CATALUNYA

Pel que fa a l'assessorament psicopedagògic, els antecedents eren mínims. La professió de psicopedagog és relativament recent si la comparem amb el món de la docència. Si fem una mica d'història, podem trobar-ne algunes experiències, comptades. L'any 1917, a Barcelona,

1. Actualment, treballadors socials.

es crea l'Institut d'Orientació Professional amb una àrea dedicada a la psicometria que dirigia l'eminent doctor Emili Mira i López a qui podríem considerar com el pare, a casa nostra i a l'estat espanyol, dels serveis públics externs d'orientació psicopedagògica. Cal dir que aquest servei públic d'esperit innovador va ser pioner a nivell europeu. En la dècada dels anys trenta, aquest Institut es va convertir en l'Institut Psicotècnic de la Generalitat de Catalunya. Realitzava tasques de valoració psicodiagnòstica escolar i de formació i divulgació científica. Durant la Guerra Civil, hi va haver alguna altra iniciativa semblant, com l'Institut d'Observació Psicològica municipal La Sageta, que atenia demandes dels centres educatius. Sempre, però, van ser serveis externs que les escoles podien consultar. Durant el franquisme, l'interès i les experiències psicopedagògiques van ser nul·les. Molt al final, l'any 1970, es va publicar la Ley General de Educación, que contemplava el possible establiment de serveis d'orientació en tots els nivells de l'ensenyament oficial, però no va ser fins al maig del 1977 que va aparèixer al BOE l'ordre que regularia la creació del Servicio de Orientación Escolar Vocacional (SOEV) a l'Educació General Bàsica. A la pràctica, es va convertir en un únic servei per província per atendre les necessitats d'orientació escolar, personal i professional en l'educació primària, sempre a partir de la demanda del cos d'inspecció. Amb tants pocs mitjans, la incidència d'aquest servei va ser poc significativa.

És en aquests anys de transició a la democràcia quan comencen a sorgir els primers Equips Sociopsicopedagògics Municipals en el cinturó industrial de Barcelona i, curiosament, també a l'Anoia. Aquests equips inicien un plantejament de l'assessorament psicopedagògic tal com l'entendem actualment. A diferència de les experiències precedents, els professionals es desplacen a les escoles i la intervenció es planteja en col·laboració amb l'equip docent. És una

intervenció des d'una mirada no tan clínica o centrada en l'estudi psicomètric. Més enllà de les valoracions individuals d'alumnes, es busca una acció preventiva i comunitària. Es dona molta importància al treball amb les famílies i la coordinació amb d'altres professionals externs, així com a la detecció de necessitats i impuls de nous serveis. Són equips finançats pels ajuntaments.

Posteriorment, l'any 1981, coincidint amb el traspàs de les competències d'ensenyament a la Generalitat de Catalunya, es creen cinc Equips Multiprofessionals que depenen del departament d'Ensenyament a cinc ciutats catalanes: Vic, Terrassa, Sabadell, Mataró i Sant Andreu. El fet que fossin aquestes ciutats i no unes altres va tenir a veure amb el fet que es va prioritzar l'absorció de diferents professionals que l'Institut Nacional de Educación Especial havia contractat temporalment per treballar en centres de salut o escoles d'educació especial. Entre l'any 1982 i 1985, es van crear alguns equips més i es passen a dir Equips d'Assessorament i Orientació Psicopedagògica (EAP). Al mateix temps, la Generalitat estableix convenis d'Homologació amb els ajuntaments que tenen Equips Sociopsicopedagògics Municipals per tal d'anar absorbint aquests equips. Aquest és el cas de l'Equip Psicopedagògic de l'Anoia, que es va homologar el desembre de 1985 i va passar a dependre de la Generalitat. També queden absorbits els esmentats SOEV. A poc a poc es van crear EAPs a tot Catalunya. Actualment els psicopedagogs dels EAPs són professionals del cos d'Ensenyament Secundari, en l'especialitat d'Orientació Educativa.²

2. Amb titulacions en Psicologia, Pedagogia o Psicopedagogia.

Primer local del servei, a l'antiga Escola d'Infermeria, carrer del Cardenal Vives d'Igualada

INICI DE L'ASSESSORAMENT PSICOPEDAGÒGIC A L'ANOIA

A l'Anoia, com ja s'ha comentat, és l'any 1979, moment de la constitució dels nous ajuntaments democràtics, que l'Ajuntament d'Igualada dona suport a la proposta que fa un petit grup de professionals de l'àmbit de la psicologia i el treball social. Neix l'Equip Psicopedagògic Municipal, un dels equips municipals pioners a Catalunya.

Aquesta iniciativa es comença a gestar tres anys abans, amb l'arribada de Josep M. Andreu i Calaf, un psicòleg de la primera fornada que aterra a la comarca com a director de l'escola Àuria. L'any 1977, Josep M. Andreu, amb barba i texans, es presenta a l'Ajuntament d'Igualada i fa una proposta d'intervenció als centres escolars, basada en l'estudi-recerca *Incidència de la problemàtica psicopedagògica infantil als centres escolars d'Igualada* elaborat, durant del curs 1976-77, conjuntament amb les assistents socials Enriqueta Solé i Roca i M. Cristina Vives i Vidal. Sembla que, tot i que la proposta no va desagradar, un projecte tan desconegut com el personatge que el proposava, amb aquella aparent informalitat, no va generar la confiança necessària. No és fins a la retirada del consistori franquista i la creació del nou equip municipal que la proposta rep el finançament per tirar endavant. Així i tot, la tossuderia o la passió dels implicats fa que al curs

1977-78 es comenci un petit servei de valoració, reeducació i orientació a les dependències de l'escola Àuria. S'atenen els vint-i-cinc alumnes d'escoles que ho sol·liciten. Al llarg del curs 1978-79 aquest servei es du a terme en un local cedit per l'Hospital, a l'antiga escola d'infermeria, i La Caixa en subvenciona el material. S'atenen cinquanta-un alumnes, trenta-un d'Igualada i vint de la comarca.

A partir del curs 1979-80, quan els ajuntaments es fan càrrec econòmicament del servei, és quan comença la intervenció presencial en els centres escolars públics. El primer curs la intervenció es du a terme a les escoles d'Igualada. L'any 1980 s'hi sumen Vilanova del Camí i Santa Margarida de Montbui. L'any següent, Òdena i la Pobla de Claramunt. Posteriorment, Carme, i més endavant, quan la dependència econòmica passa a mans de la Generalitat, s'acaba atenent tota la comarca.

A mesura que es va ampliant l'atenció a d'altres municipis, s'incorporen nous professionals i s'amplia també l'horari de dedicació. El desembre de 1985, quan ajuntaments i Generalitat signen el conveni d'homologació, l'Equip Psicopedagògic de l'Anoia està format per quatre psicòlogues i dues assistents socials que intervenen en els sis municipis esmentats. L'equip està ubicat al mateix local del Centre de Recursos Pedagògics,³ al passeig Verdager, 71.

Des d'un principi, l'Equip Psicopedagògic intervé en els centres públics d'Infantil i Primària dels municipis atesos, en els instituts de Secundària —en aquells moments el Pere Vives Vich, el Milà i Fontanals i l'Escola de Teneria—,⁴ a l'Escola Àuria i també dedica dues tardes a la setmana, a la seu de mateix Equip, a l'atenció d'alumnes d'escoles privades, les escoles concertades actuals.

Els orígens municipals, sumats a la flexibilitat de les directrius en aquests primers anys, van marcar un caràcter propi a l'Equip que, en certa

3. Creat el curs 1983-84.

4. En aquells moments a l'Escola de Teneria també es cursava la Formació Professional.

Trobada d'Equips d'Assessorament Psicopedagògic de les comarques barcelonines, a Igualada el 20 de gener de 1989. Organitzada per l'Equip Psicopedagògic de l'Anoia. Foto davant la segona seu al Passeig Verdaguier

mesura, encara es manté. Fins al 1995, a la comarca es parla d'Equip Psicopedagògic de l'Anoia. A partir d'aquesta data, quan els professionals que l'integren passen a ser funcionaris de la Generalitat, es dirà Equip d'Assessorament i Orientació Psicopedagògic, EAP.

LA PRÀCTICA DE L'ASSESSORAMENT

Pel que fa al plantejament inicial de la intervenció, val a dir que era un temps de paper en blanc i tinter ple d'il·lusions. Un temps en què calia analitzar quines eren les necessitats i definir les actuacions des del principi, ja que pràcticament no

hi havia referents. Durant els cinc primers cursos, les funcions i criteris d'intervenció es debatien en jornades organitzades conjuntament amb d'altres Equips Sociopsicopedagògics Municipals. També es va organitzar un curs de formació al llavors Colegio de Psicòlogos amb Dolors Renau, una psicòloga que tenia una dilatada experiència dins l'escola especial i coneixements en atenció comunitària. La primera normativa explícita per part de la Generalitat apareix en l'ordre de 20 de maig de 1983, en la qual es regula la intervenció psicopedagògica als centres escolars i es creen els Equips d'Assessorament i Orientació Psicopedagògica (EAP) i, posteriorment, apareix la resolució de la DGEP de 31 de juliol de 1984, que

estableix les Línies bàsiques d'actuació dels EAPs. Aquest era un document que va saber traduir en propostes d'actuació el conjunt d'experiències i coneixements que s'havien anat consolidant en el treball quotidià. En la seva elaboració, els responsables del Servei d'Educació Especial, depenent de la direcció general d'Ensenyament Primari, van recollir les aportacions dels professionals dels diferents equips. Cal dir que aquest Servei, del qual van formar part Josep M. Jarque, Climent Giné i d'altres persones que han estat rellevants en la concepció i planificació de l'educació especial al nostre país, va ser el referent clau dels EAPs. Aquesta normativa va regir les actuacions dels EAPs fins a l'any 1994, quan es publica el decret de Serveis Educatius. La definició d'EAP que hi constava deixa entreveure els principis implícits: «(...) *instrument que ha de contribuir dins d'una perspectiva multidisciplinària i en estreta col·laboració amb el claustre de professors, a la necessària prevenció educativa i a un millor desenvolupament del procés educatiu i de la renovació pedagògica, la qual cosa farà possible que l'escola doni resposta a les necessitats educatives de tots els alumnes, siguin quines siguin llurs característiques individuals*».

LA RELACIÓ AMB ELS AJUNTAMENTS

En aquella època, malgrat les diferències polítiques i sense voler caure en allò de *qualsevol temps passat va ser millor*, la relació dels professionals amb les administracions i entre aquestes s'establia dins d'un clima d'entesa i col·laboració. Es debatia i reivindicava amb fermesa i passió, però tots volíem construir i ho sabíem. Els ajuntaments tenien molt bona predisposició i interès per tot allò relacionat amb la temàtica educativa i estaven sensibilitzats davant les necessitats de l'educació especial.

La intervenció psicopedagògica a la comarca, durant dels sis primers cursos de dependència

municipal, s'ajustava a les demandes de cada municipi. Hi havia unes funcions comunes pel que fa a l'atenció a alumnes i assessorament al professorat, però la part d'atenció comunitària s'acordava amb cada ajuntament. Es participava en la detecció de necessitats de nous serveis conjuntament amb els polítics, ja que cada municipi tenia una realitat social i unes prioritats diferents. Es col·laborava en la posada en marxa de centres oberts, ludoteques, es realitzaven xerrades sobre diversos temes relacionats amb el desenvolupament infantil i adolescent, s'organitzaven grups de debat amb pares i mares i, en algun cas, fins i tot s'havia col·laborat en la selecció de personal de l'ajuntament. Cal tenir present que en aquella època, en la majoria dels casos, la psicòloga de l'Equip Psicopedagògic era l'únic psicòleg al municipi i el ventall de demandes era amplíssim.

LA COL·LABORACIÓ AMB ELS CENTRES

A les escoles, la intervenció d'aquests nous professionals va ser ben acollida per la gran majoria de docents. En general es va viure com una ajuda complementària per atendre les dificultats que presentaven alguns alumnes. Així i tot, va caldre anar construint una relació de confiança i col·laboració, així com anar definint i explicant aquest rol. L'assessor psicopedagògic s'havia de fer un lloc nou en una escola en la qual fins aquell moment només hi havia hagut els docents de l'aula.

I cada aula era un món. Actualment el professorat està acostumat a compartir l'espai de l'aula amb d'altres professionals, l'aula cada cop és menys un espai tancat. Però en aquell temps, entrar a observar un alumne a l'aula era com entrar a casa del tutor, un espai a vegades quasi desconegut per la resta de docents. Hi havia molt recel i dubtes sobre com s'utilitzaria allò que s'observava: la informació que es transmetia, tot

Full informatiu d'orientació als joves, dissenyat per Jaume Enrich

el que es parlava amb les famílies... Evidentment això depenia del caràcter i estil de treball de cada mestre. Amb el temps, però, tots els docents van anar confiant i entenent que tant ells com el psicopedagog compartien el mateix objectiu: facilitar l'aprenentatge de l'alumne.

Ara, a les escoles, a més dels tutors hi ha mestres especialistes, tècnics d'educació infantil, vetlladors... Els primers especialistes que van arribar a la nostra comarca, poc després dels psicopedagogs, van ser els mestres d'educació especial (MEE). La dotació d'aquests mestres venia associada a la creació d'un nou recurs: les Aules d'Educació Especial. Actualment les escoles fan festa cada vegada que les doten d'un mestre

d'educació especial, mentre que llavors aquest recurs es desconeixia i despertava certs recels. Hi havia centres que consideraven que no els feien cap falta i preferien que dotessin l'escola del costat. El fet que l'escola ja comptés amb la col·laboració prèvia del psicopedagog va permetre preparar l'acollida d'aquesta nova especialitat i funció. El MEE i el psicopedagog sempre han fet pinya, compartien i comparteixen la complexa tasca de col·laborar amb la comunitat educativa per tal de fer de les escoles uns centres educatius inclusius que puguin donar resposta a la diversitat de necessitats educatives que presenten els alumnes. En aquell moment, a l'escola ordinària tot just s'iniciava l'atenció d'alumnes amb necessitats educatives especials derivades de discapacitats motrius, sensorials o intel·lectuals. Se'n deia Integració. Es parlava d'integració perquè conceptualment es posava l'èmfasi en les dificultats de l'alumne i es pensava que era aquest el que s'havia d'integrar en la «normalitat» de l'escola ordinària. Aquesta concepció és la que va orientar la creació d'Aules d'Educació Especial amb la finalitat d'atendre aquests alumnes. Per tal d'acompanyar aquest procés, es van organitzar trobades amb presentacions d'experiències d'altres zones i d'altres formacions en el marc de l'Escola d'Estiu de l'Anoia. L'Equip va iniciar les valoracions d'infants per orientar l'escolarització més adient segons cada cas, o sigui que es col·laborava tant amb l'escola ordinària com amb l'escola especial. Es participava en l'orientació i seguiment d'aquests alumnes amb els mestres i les famílies, tal com es continua fent actualment. També es duïen a terme estudis de seguiment de les propostes d'integració. Amb els anys s'ha anat veient que les necessitats d'aquests alumnes depenen sobretot de les barreres existents a l'aula, de la mateixa manera que una persona amb cadira de rodes pot circular normalment per una ciutat amb rampes adequades o bé s'ha de quedar tancada a casa, sense poder compartir l'espai comú, quan aquestes rampes no hi són. Per això, actualment

es parla de la necessitat d'adaptar el context, de fer les aules i escoles més inclusives. Aquest camí evolutiu, de la integració a la inclusió, es va encetar fa quasi quaranta anys. Si mirem enrere veiem que s'ha avançat molt, però encara resta molt per recórrer.

Quant a la funció del psicopedagog, sobretot a Secundària, hi havia docents a qui els costava d'entendre la necessitat d'una nova professió a l'educació, i no entenien gaire bé què podia aportar la psicologia. En algun cas, bromejant, al psicopedagog se l'anomenava «paquistaní», com a arrodoniment de «*pá qué está aquí?*». Aquesta diferència entre Infantil-Primària i Secundària, en part, tenia a veure amb el fet que en aquesta etapa encara no es parlava d'integració. L'educació secundària encara no era una etapa obligatòria, els alumnes finalitzaven la Primària als 14 anys, a vuitè de l'EGB, i les necessitats educatives a secundària (al BUP o a la FP) eren molt diferents que en l'etapa anterior.

Una de les tasques que es prioritzaven és l'orientació escolar-professional. Quan els alumnes acabaven vuitè, molts d'ells finalitzaven aquí la seva etapa de formació. D'aquests n'hi havia que tenien dificultats en els estudis i no es veien amb cor de cursar una Formació Professional, d'altres superaven amb èxit la Primària i no consideraven important continuar estudiant. També preocupava que, sobretot en entorns amb menys recursos econòmics, molts alumnes aptes per cursar Batxillerat Unificat Polivalent (BUP) i estudis superiors, no ho feien. A tall d'exemple, en un estudi realitzat el curs 83-84 en un municipi de la comarca, el 31% de l'alumnat va abandonar els estudis en finalitzar la Primària i un 16% va cursar BUP. Per tal de millorar aquesta situació, l'Equip Psicopedagògic col·laborava amb els mestres de vuitè d'EGB en l'establiment de programes per treballar l'orientació escolar a les aules i en xerrades d'informació a les famílies. També, arran de la detecció de l'elevat nombre d'alumnes que no se sentien capaços de cursar una FP, així com dels alumnes que iniciaven la FP i abandonaven durant el primer curs, es col·

laborava amb professorat del Milà i Fontanals en l'elaboració d'un Projecte d'Escola Laboral (maig de 1982). El curs 1983-84 aquest projecte es converteix en el departament d'Aprenentatge d'Oficis (DAO) de l'Institut Milà i Fontanals. Aquest recurs va suposar la continuïtat en la formació per a molts alumnes amb fracàs escolar i un ajut important per l'adaptació d'aquests al món del treball. El DAO va finalitzar el curs 1995-96 amb la implantació de l'Ensenyament Secundari Obligatori (l'ESO) fins als 16 anys.

LA INTERVENCIÓ AMB LES FAMÍLIES

Pel que fa a les famílies, si bé en general ho van viure com una millora en l'atenció que oferia l'escola, va caldre anar explicant i definint quina era la funció de l'equip psicopedagògic. Molts pares no havien sentit mai ni tan sols la paraula psicòleg. Com a curiositat, algunes mares el més semblant que coneixien a la paraula psicòleg era *ginecòleg* i es presentaven a l'escola demanant per aquest especialista. També, més d'una vegada, s'havia demanat per la *pepsicòleg*. Són anècdotes que reflecteixen el desconeixement de la professió que hi havia en aquells moments. Cal dir, però, que va durar molt poc, ho van aprendre aviat. I és que en poc temps hi ha hagut un creixement exponencial de la professió de psicòleg i psicopedagog. Al cap d'uns quants anys, ja es van començar a tenir en compte aquests especialistes per a qualsevol acció educativa. Fins al punt que avui dia, a alguns pares, davant de tant *how to* se'ls minva l'autoconfiança i corren el risc de perdre el sentit comú.

Una de les funcions de l'assessor psicopedagògic és orientar les famílies d'aquells alumnes que, per un motiu o altre, necessiten ajuts externs a l'escola: tractaments per dificultats de llenguatge, problemes de salut mental o derivats d'altres trastorns, situacions emocionals difícils de gestionar... En aquells moments, la intervenció consistia a fer entendre la conveniència del tractament. D'altra

banda, la dificultat era trobar especialistes que els duguessin a terme. Les famílies generalment desconeixien aquests tractaments, no entenien per què podien ser útils per als seus fills quan ni ells ni ningú de la seva generació els havia necessitat. Quan el psicopedagog, amb peus de plom, insinuava la possibilitat d'aquests nous tractaments, els pares que com a bons pares defensaven els seus fills, el primer que solien respondre era «perdoni, però el meu fill és normal!». Era important explicar molt bé aquestes noves possibilitats d'ajut. Els primers centres que es van crear a Igualada van ser el centre ARNAIC de rehabilitació psicofísica i sensorial per a nens i adolescents (1980) i el Centre de Diagnòstic i Tractament Psicològic (1983), com a iniciativa privada. El primer servei públic, el va crear APINAS (1983): era el Servei d'Atenció Precoç (SAP), adreçat a nens de 0 a 6 anys. Posteriorment es va posar en funcionament el Centre de Salut Mental Infantil i Juvenil (CSMIJ). A poc a poc, es van anar establint diferents especialistes, tant a Igualada com a la resta de la comarca. Actualment això ha canviat tant que quasi estem a l'altre extrem. Avui en dia, orientar les famílies en la busca d'un tractament adequat consisteix sobretot a acompanyar els pares davant les infinites ofertes terapèutiques que s'ofereixen. Decidir quin camí prendre, quin tractament escollir, és com moure's per un complicat laberint. És esperançador que la ciència avanci i sorgeixin noves possibilitats de tractament, però resulta complicat decidir en quin confiar.

La intervenció amb les famílies, precisament pel fet que no hi havia gaire oferta ni informació relacionada amb la psicopedagogia, era més àmplia que l'actual. A molts centres s'organitzaven sessions de formació sobre temes molt variats: l'educació sexual, l'enuresi, la tria de joguines per Nadal, els trets evolutius en la infància, els problemes de conducta, l'adaptació en l'inici de l'escolarització... Es tocaven tots els temes, ja fos en *cafès-tertúlia*, en grups de debat, xerrades... moltes vegades en col·laboració amb les associacions de pares APAS, actualment AMPAS.

ELS ALUMNES

Per als alumnes, els protagonistes principals i objectiu central de tot plegat, el psicòleg o psicopedagog era *el Toni o la Tal* que venia els dimecres o qualsevol altre dia de la setmana a l'escola. Es presentava a la classe com un col·laborador del mestre, com una persona més de l'escola, s'intentava que els infants hi estiguessin al màxim de familiaritzats possible. Avui dia tots els alumnes estan acostumats a sortir de l'aula per fer treballs diversos amb diferents especialistes i també que a l'aula hi hagi més d'un mestre. En aquella època el treball se solia fer sempre amb un sol mestre i dins la mateixa aula, i per tant calia ser molt curós perquè l'alumne entengués l'ajut que se li ofería quan se'l treia de l'aula. La realitat, però, era que els solia agradar molt anar amb el psicòleg, poder fer activitats diferents amb algú que estava només per a ell. Quan veien arribar el psicòleg, molts ja demanaven si hi podrien anar.

En aquella època no es parlava ni de la meitat dels diagnòstics que ara omplen les aules. Ni de Trastorn per Dèficit d'Atenció (TDAH), ni de Trastorn dins l'Espectre Autista (TEA), ni del Trastorn Obsessiu Compulsiu (TOC), ni del Síndrome d'Alcoholisme Fetal (SAF)... Hi ha trastorns que s'han anat formulant de nou i d'altres que han canviat de nom en funció de com s'ha revisat la manera d'entendre'ls, com és el cas dels alumnes que abans en dèiem Superdotats i ara es parla més d'Altes Capacitats, dels diagnòstics de Deficiències sensorials, motrius o intel·lectuals que ara anomenem Discapacitats... I d'altres que es mantenen, com Dislèxia, Dislàlia... El fet de posar nom als diferents tipus de dificultats que presenten els infants ens ajuda a comprendre millor la problemàtica i afinar els ajuts. També hi ha el risc de caure en un excés d'etiquetes que portin el professorat a pensar que aquell alumne és diferent i requereix d'un tractament tan especial que s'escapa de les seves possibilitats. És el risc de delegar excessivament la responsabilitat de l'educació en els especialistes. En

aquest sentit, abans el mestre sentia com a seus tots els alumnes. No hi havia aquesta possibilitat de delegar a l'especialista aquell alumne que tenia dificultats per aprendre o era més raret o inquiet. Si bé no deixava de ser un inconvenient, en el sentit que potser no se sabia com tractar-lo i es convertia en un alumne amb *fracàs escolar*. També és cert que molts mestres feien meravelles a partir del vincle afectiu amb l'alumne. Darrere d'un diagnòstic, sempre hi ha el Joan, la Iolanda... i ara també el Mamadou, el Jinjie, la Vica... nens i nenes, nois i noies que ens desafien amb les seves particularitats. El diagnòstic orienta, però són aquestes particularitats les que convé descobrir conjuntament amb la família i el professorat, els seus referents afectius més significatius i amb qui comparteixen el dia a dia. És des d'aquesta col·laboració que l'assessorament psicopedagògic pot ajudar a aconseguir l'objectiu compartit: facilitar l'aprenentatge de l'alumne.

QUARANTA ANYS

Eren els inicis. Després de quatre dècades recorrent el territori, l'assessorament psicopedagògic ja forma part del paisatge educatiu. L'EAP ha anat trobant el seu lloc. Un lloc, entre dins i fora del centre escolar, que permet conèixer la realitat d'aquest sense quedar assimilat en la seva dinàmica. Una distància que s'ha mostrat útil per col·laborar amb la comunitat educativa, de la qual ja és un membre més.

Actualment l'EAP forma part dels Serveis Educatius de l'Anoia (SEA), conjuntament amb el Centre de Recursos Pedagògics (CRP), l'Equip de suport i assessorament en Llengua, Interculturalitat i Cohesió social (ELIC) i les logopedes itinerants del Centre de Recursos Educatius per a Deficients Auditius (CREDA). L'EAP el componen onze psicopedagogs (de titulació Psicologia, Pedagogia o Psicopedagogia), una fisioterapeuta i una treballadora social. La seu es troba a la Carretera de Manresa, núm. 65, d'Igualada. I des d'aquí continua caminant.

Dependències dels Serveis Educatius de l'Anoia a l'edifici de l'escola Garcia Fossas

ASSUMPTA MATEU I CLAPERÀ (Igualada, 1957) és llicenciada en Psicologia (UB). Màster en Intervenció Psicopedagògica i Assessorament Curricular (UB). Membre de l'EAP de l'Anoia des del curs 1980-81.